

„SZERETVE
TISZTELT
FŐCSATÁR”

MÁNDY IVÁN
VÁLOGATOTT
LEVELEZÉSE

Válogatta, sajtó alá rendezte,
az utószót és a jegyzeteket írta
DARVASI FERENC

*A 2. oldalon: Mándy Iván a Különlegességi cukrászda teraszán (1966).
Sugár János fotója*

*A Magvető Könyvkiadó mindent megtett, hogy a kötetben közölt
levelek íróit, jogörököseit, tulajdonosait értesítse a nyilvánosságra
hozatalról. Néhányukat azonban fáradozásaink ellenére sem
sikerült felkutatnunk. Kérjük őket, jelentkezzenek a kiadónál.*

© Mándy Iván örököse, 2018

Szerkesztés, utószó, jegyzetek © Darvasi Ferenc, 2018

MÁNDY IVÁN – DR. SIMON JUDITNAK
 [Budapest, 1972. július 16.]

Drága Jutka!

Nagyon örülök, hogy olyan rendesen fogadtak.²⁴³ Ebben különben szinte biztos voltam. Azt hiszem, ez a továbbiakban is sok mindent megkönnyít majd.

Most vasárnap este van, és én azon tűnődöm, hogy beágyazzak-e, vagy már nem érdemes. Most jöttem tőletek egy nagy ebéd után. Mindenki ott gomolygott, Eszter²⁴⁴ tényleg nagyon kedves, és azt mondják, Te voltál ilyen annak idején. Mondanom se kell, hogy szeretettel üdvözölnek. Délután persze lefeküdtem egy félórára. Úgyszólván minden olyan volt, mint általában, csak hát még egészen.

Jó ég tudja, miért, azt hittem, hogy 14-én jövünk haza, és így írtam meg Atyádéknak.²⁴⁵ Még jó, hogy Évinek véletlenül említettem a dolgot. Mindjárt telefonáltam a Vécsey utcába. Csak Ágival²⁴⁶ tudtam beszélni, mert Atyádék már nálam voltak. De hát ő azonnal telefonált, úgyhogy nem volt semmi vész.

Az utolsó balatoni napok elég zivatarosak voltak. Eső, szél... fürdésről szó se lehetett. A part közelébe se mentünk. De hát azért éltük szerény életünket. Én, mint szokásos sajtószolgálat. Erről jut eszembe, az ÉS igen szépen írt a Centrál

²⁴³ Dr. Simon Judit 1972 júliusa és decembere között, féléves ösztöndíjjal volt tanulmányúton Bázelen az ottani orvosi egyetem fül-orr-gége klinikáján. Egyedül ebben az időszakban levelezett intenzívebben a házaspár.

²⁴⁴ Eszter: Szilágyi Eszter (1971), dr. Simon Judit testvérének kisebbik lánya.

²⁴⁵ Dr. Simon Judit szülei: Simon Árpád (1904–1994) főrevizor és Simon Árpádné Milkovits Mária (1910–1997) háztartásbeli.

²⁴⁶ Dr. Szilágyi Imréné Simon Ágnes (1941), dr. Simon Judit testvére.

kávéház rádióműsorról, Régi idők kávéháza címen.²⁴⁷ Ezt meg tudtam hallgatni. Úgy érzem, tényleg tisztességes dolog volt. A Régi idők moziját²⁴⁸ nem nagyon dicsérik. Engem személy szerint igen, és ez egy ilyen öreg, hiú fráternek elég is.

Ilonka néni²⁴⁹ csak egyszer említette a novellát, nagyon kedvesen. Az irodalom nevelő hatásáról beszélt. Hogy egy bizonyos Levelezőlap (ő így mondta) nyaralásból²⁵⁰ című novella óta megfoltozták a terítőket, nem porszívóztak, stb... Futólag említettem valamit az élmény és fantázia szerepéről.

Holnap nagy gépelés kezdődik. Egy mozinovellával kezdem, majd az a bizonyos happening-ügy következik. Bár a bűvészmutatvány²⁵¹ még most se egészen tiszta előttem. De hát ebbe bele kell nyugodnom.

²⁴⁷ Mágori Erzsébet: *Régi idők kávéháza* = Élet és Irodalom, 1972. július 15. (29. szám) 12. A kritika alapja a *Reggel a Centrálban* című, 1972. július 9-i rádióműsor volt, melyben Mándy és Zelk Zoltán házigazdaként főként a Centrál kávéházról és az egykor oda járó írókról, költőkről beszélgetett.

²⁴⁸ A Dömölky János rendezte, 1971-es filmet.

²⁴⁹ Ilonka és férje, Beke Ferenc nyugdíjasok voltak. Mándyék korábban kibérelték a házukat a balatonboglári Szabadság üdülőtelepen.

²⁵⁰ A novella helyes címe: *Képeslap, nyaralásból*. Kötetben (*Fél hat felé*) 1974-ben jelent meg. Folyóiratban: Élet és Irodalom, 1971. nov. 20. (47. szám) 14. Ilonka néniék tehát az ÉS-ben olvashatták. A novellában a házaspár nyaralni megy egy tópartra, kibérelve egy nénitől és bácsitól egy szobát; a néni kora reggel porszívózik, a feleség pedig foltozni kezd egy gallért a szobában található varrógépen – sőt az ezt követő „vízióban” az szerepel, hogy volna még mit csinálni: „Lepedőt javítgatni, kis párnát, kis vánkost, köténykét, konyharuhát beszegni, törülközőt, géphímzést gyerekeknek...” Lásd: M. I.: *Novellák II*. Palatinus, Budapest, 2003. 435–444. (443.) Bekéék a néniiben és a bácsiban magukra, a vendég házaspárban Mándyékra ismertek.

²⁵¹ Mándy a feleségével és a Karcasai Kulcsár–Márkus házaspárral Balatonbogláron, a Szabadság üdülőtelepen nyaralt Bekéék villájában. A boglári Temező-dombon álló „kápolnaműteremben” néztek meg közösen 1971. július 2-án egy happeninget, aminek az élménye a *Templom, délután* című novellában köszön vissza (folyóiratban: Új Írás, 1972/10. 34–41.; kötetben: M. I.: *Novellák II*. 507–519.). Mándyrol még fotó is van, amint a nézők között áll, fehér rövid ujjú ingben, a boltíves falnak dőlve: http://www.artpool.hu/boglar/1971/710702_AB.html. A happening címe *Paralel-kurzus tanpálya/1971 – avatási szertartás „A” – „B”* volt, melyet Szentjóbey Tamás és Baksa-Soós János tervezett és vezett le Eleni Taxidu, Zója Karandata és Bene Gábor közreműködésével. Mándy elég részletesen felidézte a happeninget a novellájában. A happening során és a novellában is mézzel dörzsölik be a közönség tagjainak karját a kápolnába való beengedés előtt. Később nemek szerint két csoportra osztják őket, majd a kaput

Aztán meg majd írni is kéne. A mozikat folytatom, még néhány filmszínészportré hátravan. Tudod, azért én ebből mégis kötetet csinállok.²⁵² Hát Istenem, ez egy kicsit fáradt kötet lesz.

Jó, jó, de az előszobában ott a bécsi szatyor, tele szennyessel. Meg még egy tasak. Már reggel leviszem a Patyolatba. Borús dolog, rendkívül borús dolog. De aztán ilyen nagy csomagok már nem lesznek.

És mit csináltam szombat este? Zokelékét²⁵³ nyomkodtam egy lavór vízbe. Előbb a markomba szórtam szét azt a bizonyos mosóport. Általában, mintha inkább a kezemet mostam volna. Most meg valamilyen rúdon száradnak a zokelék. Elképzelhető, hogy nem csinálom egészen szabályosan.

Rengeteget jövök, megyek a lakásban. Mindig találok valami elfoglaltságot. Meg aztán nagyon jól tudok a kád szélén üldögélni.

Ott, Balatonon, persze sokat tévéztünk. Meg krimit olvastam. Meg Téged idéztelek. „Krimet olvasol, krimit nézel, semmi szellemi élet.” Hát ez igaz.

Amennyire értem a német kritikákat, egészen tűrhetőek. Főleg az a rádiós beszámoló. Az illető egy meglehetősen ismert név a bécsi és berlini folyóiratokból.

A sok kritika hatására Friderika,²⁵⁴ úgy tűnik, feloldódott. Hát majd küldök neki az Apa-kötetből,²⁵⁵ ha megjelenik.

bezárlják. Bent az előadás részeként leejtenek egy üveget a magasból a kápolna kövére. Szintén a magasból lelógatnak egy csomagot, amiben ostyalapok vannak, melyeket az emberek talpára ragasztanak. Az egyik előadó hengereket emel fel, melyek alatt előbb nincs semmi, majd ott van valami: a happeningben egy gázmelegítő, Mándynál petróleumlámpa. Előkerül egy seprű, amely lángra gyúl. Közös lélegzésre szólítják fel a közönséget, mégpedig úgy, hogy külön lélegezzenek közösen a nők, majd a férfiak. A happening pontos leírását lásd: *Törvénytelen avantgárd. Galántai György balatonboglári kápolnaműterme, 1970–1973*. Szerkesztette Klaniczay Júlia, Sasvári Edit. Artpool–Balassi, Budapest, 2003. 104–105.

²⁵² Ebből a sorozatból lett 1975-ben a *Zsámboky mozija* című könyv.

²⁵³ Mándy a zoknit „becézte” zokelének.

²⁵⁴ Friderika Schag. Mándy itt *A pálya szélén* német kritikáira utal.

²⁵⁵ *A Mi az, öreg?*-ből, ami még ennek az évnek a végén megjelent a Magvetőnél.

Hétfőn Éviékhez megyek. Nemeskürtyék²⁵⁶ lesznek ott, meg a beteg Harriet²⁵⁷ is megjelenik, így hát el kell mennem. (...)

Cicuska, drága, rövidesen írok újra. Többször írok, mert az, hogy expressz, meg légiposta, nekem nem megy. Érted, ugye?

Sok csók!

Iván

²⁵⁶ Nemeskürty István (1925–2015): író, irodalom- és filmtörténész, egyetemi tanár.

²⁵⁷ Az ekkor 20 éves és az ELTE Bölcsészettudományi Karának magyar–német szakára járó Nemeskürty Harriet, Nemeskürty István lánya.

Feleségével, dr. Simon Judittal

*A kötet sajtó alá rendezője munkája során
a Nemzeti Kulturális Alap alkotói támogatásában részesült.*

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Nemzeti Kulturális Alap

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben,
a nyomda alapításának 136. esztendejében, 2018-ban
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
Felelős vezető: Erdős Tamás vezérigazgató
Telefon: 66/887-400
<http://www.gyomaikner.hu>
E-mail: knernyomda@gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Schmal Alexandra
Korrektor Tomka Eszter
A kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 8960
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3758 4